

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt

Naročnina za ozemlje SHS: letno 180 Din, za 1/2 leta 90 Din, za 1/4 leta 45 Din, mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plača in toži se v Ljubljani. Uredništvo in upravništvo je v Ljubljani v Gregorčičevi ulici šte. 23. — Dopisi se ne vračajo. — Številka pri poštni hranilnici v Ljubljani 11.958.

LETO XII.

Telefon št. 2552.

LJUBLJANA, v četrtek, dne 18. julija 1929.

Telefon št. 2552.

ŠTEV. 83.

Pobiranje trošarine na vino.

Mošt ni zavezan trošarini. — Kdaj gre vino v promet in porabo. — Privatna trošarinska shranilišča za vino. — Registri.

Te dni so priobčile »Službene Novine« že dolgo pričakovani pravilnik k novemu trošarinskemu zakonu, ki je stopil v veljavo dne 15. aprila 1929. Glede marsikaterih določb so zainteresenti že nestrpnost čakali na novi pravilnik, ker so od njega pričakovali, da bo kolikor toliko omilil nekatere ostrine zakona.

Novi pravilnik v pogledu vina, odnosno trošarine na vino prinaša nekatere novosti, ki so posledica novega zakona. Važno je v tem oziru določilo, da se smatra za vino, zavezano trošarini, samo vino iz grozdja, ki je prevrelo. Mošt torej ni zavezan trošarini, dokler ne prevre, najkasneje pa do 20. novembra vsakega leta. Veliko važnost so tudi zainteresenti polagali na to, kdaj zapade trošarina, to je kdaj se smatra, da gre vino v promet in porabo. V tem oziru so bila dosedanja določila kolikor toliko zadovoljiva. Trošarina je zapadla v plačilo ob prejemu neobdačenega vina za neposredni konzum ali za prodajo na drobno. Zapadlost je bila torej pomaknjena daleč nazaj dotlej, da ni vino šlo ali v neposredni konzum ali da ga ni prodajalec prevzel v svojo točilno klet. Dokler ga je imel v svoji založni kleti, je bilo sicer pod kontrolo, ni pa bilo treba od njega še plačati trošarine. Po novem zakonu zapade trošarina na vino, ko se daje vino v promet in porabo, plača pa jo oni, ki ga prejme. Pravilnik tolmači pojem, kdaj gre vino v promet in porabo tako, da se to zgodi z vsako odsvojitvijo od strani vinogradnika, to je vedno, kadar vinogradnik vino proda, podari, zamenja itd.

Temu tolmačenju primerno je urejena tudi transportna kontrola, ki se v bistvu sklada z dosedaj veljavnimi določili, ki so veljala za pobiranje trošarine. Novo je, da se za transport vina priznava 1 1/2% osušek. Za večje količine plača trošarino pošiljatelj, ki torej s trošarinskega stališča jamči za trošarino, čeprav bi se mu vino vsled katerikoli nesreče med potjo uničilo, na primer razlilo itd.

Drugo važno vprašanje, katero rešuje pravilnik, je vprašanje privatnih trošarinskih shranilišč. Po zakonu se sme določiti člena 12. trošarinskega zakona o privatnih trošarinskih skladiščih uporabljati tudi za vinske trgovce, ki plačujejo letno najmanj 100.000 Din trošarine na vino; torej na one, ki prevedejo letno najmanj 1000 hl vina.

Določila o privatnih trošarinskih shraniliščih so jako rigorozna in bi praktično za vino ne prihajala v poštev v obliki, v kakoršni jih predpisuje dosedanj trošarinski pravilnik. Zato vsebuje novi pravilnik v tem oziru nekatere olajšave in določa, da so privatna trošarinska shranilišča za vino lastnikom prosto na razpolago, to je brez nadzorstva trošarinskega organa, ker z ozirom na vrsto blaga shranilišče ne more biti pod ključem trošarinske oblasti. Radi tega je za vsako shranilišče voditi dvoje shraniliščnih knjig, eno vodi lastnik, drugo pa oddelek finančne kontrole. Za osušek v shranilišču se ob obračunu prizna 0.5% mesečno. Za osuške do 10% plača lastnik samo trošarino, za večje osuške pa se mora zagovarjati in je uvesti proti njemu preiskavo.

Navzlic rigorozni kontroli, pod katero je vino radi plačila trošarine, se morajo nadalje voditi registri po istih predpisih kakor dosedaj. Pri vodstvu registra služi za osnovo zaloga po stanju dne 15. aprila 1929.

To so glavna določila novega pravilnika, glede katerih so zainteresenti pričakovali olajšanja pri pobiranju trošarine na vino. Njihova pričakovanja se niso v celoti izpolnila. Posebno trdo je določilo, ki tolmači kdaj trošarina zapade. Manjši trgovci in vsi gostilničarji so se potegovali za to, da se jim dovoli imeti privatna trošarinska shranilišča v obliki in po načinu dosedanjih založnih klet. Pa tudi večjim trgovcem, ki imajo pravico na privatno trošarinsko shranilišče za vino, se navzlic raznim obljubam niso izpolnile vse želje. Posebno trdo jih

bo zadelo določilo, da morajo trošarino za blago v shranilišču zavarovati z garantnim pismom ali z državnimi papirji po borzni vrednosti. Eno kot drugo jim bo reziyo precej podražilo. Nadalje se je splošno pričakovalo, da se bodo registri opustili in da se bo prodajalce in točilce vina odvezalo od te nadležne dolžnosti, ker je kontrola tako ostra, da so registri pravzaprav izgubili svojo upravičenost. Tudi ta pričakovanja se niso izpolnila.

Želje gospodarskih krogov glede novega pravilnika so bile upravičene in utemeljene s praktičnimi razlogi. Zato upamo, da v zadevi še ni izrečena zadnja beseda in da bodo tudi merodajni krogi enkrat uvideli, da se morajo upoštevati, kajti na papirju se marsikaj lepo bere, kar je v praksi le težko izvedljivo.

Za revizijo socialnopolitičnih zakonov.

Ministrstvo socialne politike in narodnega zdravja je poslalo vsem gospodarskim in delavskim zbornicam ter važnejšim stanovskim organizacijam okrožnico, v kateri med drugim pravi:

»Nekatere delodajalske in delavske organizacije in zbornice, kakor tudi posamezniki so že ponovno bodisi individualno bodisi kolektivno, ustmeno ali pismeno stavili razne opazke k sedanjemu delavskemu zakonodavstvu, zlasti k zakonu o zaščiti delavcev, o zavarovanju delavcev in o inspekciji dela. Zahtevali so, naj se ti zakoni izpremenijo ali izpopolnijo tako, da bi na eni strani dajatve domačega gospodarstva postale čim manjše, na drugi strani, da bi se nudilo in omogočilo delavcem čim popolnejše uživanje socialnega zavarovanja in zaščite, ki jo bi morali imeti kot važen činitelj domače produkcije.

Vse dosedanje opazke k našemu delavskemu zakonodajstvu so pa bile ali enostranske ali nepopolne ali nezadostno utemeljene, da bi se jih moglo vzeti v pretres v meri, kakor je to potrebno, da bi se moglo delavsko zakonodajstvo v naši državi revidirati, izpremeniti ali izpopolniti in prilagoditi čimboljše našim gospodarskim razmeram na tak način, da bi bilo v harmoniji tako z interesi delodajalcev kakor z interesi delojemalcev, kar je glavni pogoj socialnega miru in gospodarskega napredka v

vseh modernih državah. Da bi pa ministrstvo socialne politike in narodnega zdravja, ki stremi za temi načeli, poznalo vse zahteve, ki se stavijo napram našemu delavskemu zakonodavstvu in to glede zakona o zaščiti delavcev, zakona o inspekciji dela in zakona o zavarovanju delavcev je potrebno, da mu stavijo zbornice v čimkrajšem času svoje pripombe in eventualne predloge in to tako z ozirom na splošne interese, kakor tudi zlasti s stališča, ki specialno zanima zbornico. Predloge je treba opremiti s podrobnimi in jasnimi utemeljitvami, da se na ta način pri reševanju teh vprašanj vpoštevajo vsi momenti, ki so potrebni za pravilno rešitev.

Opozarjamo na gornjo okrožnico vse, ki imajo kake predloge za revizijo zakona o zavarovanju delavcev, o zaščiti delavcev in o inspekciji dela. Predloge je poslati takoj svojim organizacijam, odnosno neposredno zbornici. Predlogi pa morajo biti utemeljeni in obrazloženi po mogočnosti tudi s primeri iz prakse.

Prav čisto se čuje iz vrst zainteresentov klice po reviziji socialnopolitičnih zakonov in tudi v resolucijah organizacij najdemo skoro redno take zahteve. Sedaj se nudi ugodna prilika, da se take zahteve uveljavijo, pa je stvar neposredno prizadetih, da dajo svojim zastopstvom potrebni material na razpolago, da ne bo kasneje nepotrebnih pritožb!

Naša zunanja trgovinska politika.

Iz komikeja, katerega je izdala vlada o svojem delovanju tekom prešlih šest mesecev, posnemamo glede razvoja naše trgovinske politike naslednje: Dne 10. januarja je stopil v veljavo naknadni sporazum o trgovinski pogodbi z republiko Avstrijo. Dne 1. februarja je stopil v veljavo trgovinski sporazum z Egiptom, 16. aprila pa zakon o sporazumu s češko-slovaško republiko o terjatvah in dolgih v predvojnih kronah. Dne 15. maja je bila uveljavljena trgovinska pogodba s Francijo, dne 25. maja trgovinska pogodba z Albanijo, 12. junija pa naknadni sporazum o trgovinski pogodbi z Nemčijo. Sedaj se vrše pogajanja za trgovinsko pogodbo s Poljsko, Španijo in Nizozemsko. Pred vrhovnim zakonodajnim svetom se nahajata osnutka zakona o pospeševanju izvoza in zakona o kontroli poljedelskih proizvodov, namenjenih izvozu. Na mednarodni razstavi v Barceloni je bil zgrajen in urejen paviljon naše države, ki naj pospeši izvoz iz naše države, predvsem pa izvoz lesa. Naša država je sodelovala na tujsko-prometnih razstavah v Berlinu, Leipzigu in na Dunaju. Pripravljen je zakon, s katerim se bo uredilo vprašanje pospeševanja tujskega prometa. S tem v zvezi se pripravljata zakon o oprostitvi carine za vso hotelsko opravilo in zakon o letoviščih, morskih in jezerskih kopališčih in klimatskih izletiščih. V Požarevcu in Pančevu se otvorita dvorazredni trgovski šoli, v Novem Sadu pa srednja tehnična šola. Strokovnjaška komisija za sestavo obrtnega zakona je završila svoje delo in bo načrt te dni predložen vsem gospodarskim ustanovam v državi v izjavo. V teku so priprave za sestavo zakona o odmeri in plačevanju davščin za trgovske, obrtne in industrijske zbornice. V sporazumu z generalno direkcijo carin sestavlja strokovnjaški svet svoj načrt zakona o splošni carinski tarifi.

Gospodarska konjunktura v Jugoslaviji v juniju.

Pridelek dobro obeta; zlasti pšenica, pa tudi koroza. Kot izvozni predmet je koroza za Jugoslavijo neprijetno večjega pomena kot pšenica. V letu 1923 na primer, ko je znašal naš pšenični pridelek po uradnih podatkih 28 mil. met. stotov, smo izvozili samo 16.000 vagonov v vrednosti 410 mil. Din. Koroze v letih 1926 do 1928 nismo skoraj nič eksportirali, a leta 1925 nam je izvoz koroze prinesel dve milijardi dinarjev. Zdi se, kot da bo letošnje leto zopet koruzno leto. V tem tiči glavni pomen sedanje konjunktura v Jugoslaviji.

Drugo poročilo pravi: Letina v splošnem tako povoljno obeta, da je računati z izbornim pridelkom. V posameznih pokrajinah, zlasti v Srbiji in Vojvodini, je pridelek tako obilen kakor ga še ne pomnijo. — Program sedanje vlade je namenjen v prvi vrsti narodnemu gospodarstvu in posebej še dvigu kmečkega stanu, ki ga je pri nas 90 odstotkov prebivalstva. Takorekoč vsak dan se vršijo ankete in konference posameznih gospodarskih panog, na katerih se razpravlja o najbolj smotrenem načinu za uspešno pospeševanje ter zboljšanje in dvig naše produkcije ter se dajejo primerne pobude in se izdelujejo predlogi. Posebno pozornost posvečajo sedaj sadjereji, ki je postala ena od najbolj važnih naših pridelkovnih vrst. Naše slive, naša jabolka in vse druge sadne vrste naj dosežejo najvišjo stopnjo moderne sadjereje. Prav tako velika pozornost je namenjena kulturi tobaka.

Izvoz se je začel dobro razvijati, zlasti izvoz stavbnega lesa, jajec, pšenice in bakra. V prvih petih mesecih t. l. smo eksportirali za 2459 milijonov dinarjev blaga, proti 2232.6 milijonov v prvih petih mesecih lanskega leta. Uvoz je padel. Na koncu junija je bil saldo najbrž še pasiven, a ne več v taki izmeri kot lani.

Razvoj tečajev na borzah se je spreminjal. Največja je bila živahnost 22. junija. Vprašanja posojil so zapostjevala v juniju največja jugoslovanska mesta. Zagrebške velebanke so sklenile, da bodo dale mestni občini za investicijske namene posojilo 600.000 dol. Kako je bilo z beograjsko občino in z njenim Blairvim posojilom, kjer je priskočila vlada na pomoč, smo pisali že na drugem mestu. Beograjsko občinsko premoženje cenijo na tri milijarde dinarjev in je podana torej varnost tudi pri večjih posojilih. Mestna občina Beograd je oddala neki švicarski skupini gradbo električne centrale za 26 milijonov švic. frankov.

Neštete vojske in neizmerno izčrpanje po svetovni vojski, gospodarske krize povojnih let in tudi mnogoletni brezplodni politični boji so povzročili veliko obubožanost našega kmečkega stanu, tako da je bila njegova produkcijska moč zelo oslabiljena. Prišlo je zraven še več slabih letin in se je naš kmečki stan zelo zadolžil in sicer večinoma po zelo visoki obrestni meri. Da pomagajo kmetu do razdolženja ter da mu na drugi strani nudijo priložnost, da si nakupi moderno poljedelsko orodje in moderne poljedelske stroje ter da se tako poljedelstvo polagoma racionalizira, so ustanovili na kraljevo pobudo Privil. agrarno banko. Pred mesecem dni so dali delnice te banke v znesku 800 milijonov di-

narjev v javno podpisovanje. 15. julija, ko to pišemo, je bilo podpisovanje zaključeno. Komisar Gjuričić je imel v teku zadnjega časa 30 shodov in konferenc, ki so povsod imeli lepe uspehe. Kolikor doznavamo, je bilo podpisanih daleko nad pol milijarde dinarjev. Prihodnji teden bodo pregledali vsa poročila in bodo objavili rezultat podpisovanja delnic. 22. t. m. se bo vršil ustanovni občni zbor banke.

Kongres mednarodne trgovske zbornice.

Na drugi plenarni seji kongresa mednarodne trgovske zbornice, ki se je začela v petek, dne 12. t. m., se je razpravljalo o rezultatu ankete glede državnih in privatnih podjetij v posameznih državah. Po rezultatih te ankete se je inicijativa države v gospodarstvu ojačala, dasi se ta podjetnost ne sme razširiti čez meje področja, ki je pridržano zasebnemu gospodarstvu. Privatna gospodarska podjetnost postaja vedno močnejša, kakor z ozirom na inicijative, tako tudi z ozirom na odgovornosti, in je ves velikanski napredek v gospodarstvu samo rezultat privatne podjetnosti. Nemški delegat izjavi, pozivajoč se pri tem na sklepe kongresa mednarodnih strokovnih organizacij v Pragi in mednarodnega kongresa občin v Sevilji, da je sistematična gospodarska delavnost javnih ustanov političnega in ne gospodarskega značaja. Vmešavanje države in občin v gospodarstvo omejuje privatno inicijativo. Država mora voditi nadzor nad gospodarstvom in na ta način ščititi javne interese; pri tem je nemški delegat citiral besede ekonomista Wagnerja: »Država naj podvzame v gospodarstvu samo to, kar se mora napraviti v splošnem interesu, ker v nasprotnem primeru se ne bi napravilo ničesar ali vsaj ničesar zadovoljivega.« Italijanski delegat naglasi,

CENTRALA JUGOSLOVANSKE VINSKE VELETRGOVINE.

Pred nekaj časa nastopivša kriza v vinski trgovini je napolnila producente k organizaciji in k ustanovitvi centrale. Cene so zlasti v Dalmaciji in v Vojvodini zelo padle. Predsednik centrale je Bruno Moser iz Zemuna, podpredsednik sta Klotar Bouvier iz Radgone in Oton Stern iz Zagreba. Pri izbiri članov odbora se na interesente iz Slovenije skoro ni oziralo!

da mora država pri svoji delavnosti v gospodarstvu uporabljati ista načela, katerih se poslužujejo privatna gospodarstva. Delegat obsoja uplivanje državnih in komunalnih ustanov iz političnih razlogov na padec cen izpod producijskih stroškov, ker se s tem ustvarja nenormalna situacija, katera se vedno mašuje. Po izčrpnih debati je bila sprejeta resolucija, v kateri izraža mednarodna trgovska zbornica svoje prepričanje, da je privatna inicijativa in privatnogospodarsko vodstvo podjetij najbolje sredstvo, da se zagotovi napredek v produktivnosti in poveča splošno blagostanje. Privatno gospodarstvo omogoča stalno izpopolnitev tehnike, javna uprava v gospodarstvu je upravičena samo pri onih podjetjih, kjer se to ne da deliti od državne suverenosti, in povsod, kjer gre za individualno ali komercialno delavnost, bi morala javna uprava prepustiti vodstvo privatnemu gospodarstvu in se omejiti samo na kontrolo tam, kjer je ta absolutno potrebna.

Kar se tiče državnih in drugih podjetij, je potrebno, da se vodijo na racionalni gospodarski podlagi in zato je potrebno, da imajo popolno administrativno in finančno avtonomijo in da so z ozirom na obdavitvev v istem položaju kot zasebna.

* * *

NOV UČNI NAČRT ZA TRGOVSKE AKADEMIJE.

Minister za trgovino in industrijo je na podlagi čl. 4 pravilnika o delu, redu in pouku na trgovskih akademijah podpisal naredbo, glasom katere bo pouk na trgovskih akademijah trajal štiri leta in bo obsegal naslednje predmete:

Srbohrvaščino (slovenščino) po 3 ure tedensko, francoščino v I. in II. letniku 4 ure, v III. in IV. letniku po 3 ure tedensko, nemščino 4 ure, ekonomijo in nacionalno geografijo po 2 uri, trgovinsko politiko in splošno politiko 2 uri, matematiko v I. letniku 3, v II. letniku 2 uri, politično računstvo v III. in IV. letniku po 2 uri, trgovsko računstvo po 3 ure, nauk o trgovini v I. in II. letniku po 2 uri, korespondenco v II. letniku po 3 ure, v IV. letniku po 2 uri, knjigovodstvo v II. letniku 4 ure, v III. letniku 3 ure, v IV. letniku 4 ure, menično trgovsko in konkurzno pravo v III. letniku 2 uri, v IV. letniku 2 uri, nacionalna ekonomija s financami in carinstvom v III. letniku 2 uri, IV. letniku 3 ure, fiziko v I. letniku 3 ure, kemijo in tehnologijo po 2 uri v I., II. in III. letniku, blagovnanstvo v III. letniku 2 uri, v IV. letniku 3 ure, kaligrafijo v I. letniku 2 uri, v II. letniku 1 uro, stenografijo v I. letniku po 2 uri, v ostalih letnikih po 1 uro tedensko.

Gornje stopi v veljavo že s prihodnjim šolskim letom.

ZAKLJUČEN VPIS DELNIC PRIVILEGIRANE AGRARNE BANKE.

V ponedeljek je bil zaključen vpis delnic Privilegirane agrarne banke. Samo Državna hipotekarna banka je imela zadnji dan 150 vpisnikov. Po izjavi državnega komisarja Gjuričića je bilo vpisanih preko pol milijarde dinarjev. Ta denarna sredstva bodo banki zadostovala za daljšo dobo, tako da zaenkrat ne bodo potrebne nikake kreditne operacije v inozemstvu. S tem, da so vse pokrajine naše države sodelovale pri vpisu delnic, je banka dobila značaj prave narodne denarne institucije. Do 22. t. m. morajo vse banke poslati točna poročila o vpisu delnic, zato bo šele tega dne mogoče dobiti pravo sliko o višini vpisane glavnice.

Trgovina.

Srednjeevropske žitne borze bodo zbrovale v letošnji jeseni v Münchenu v svrhu posvetovanja glede mednarodne žitne trgovine in gospodarske politike. Predsedstvo delegacije ima letos monakovska borza. Zastopana bo tudi Jugoslavija. Letošnjemu zborovanju pripisujejo dalekosežen pomen; na dnevnem redu bo tudi posvetovanje o donavski pogodbi za žito in koruzo.

V zaključku pogajanj Evrope in Kube z Javo so izjavili javanski sladkorni producenti, da so v načelu za sodelovanje v ozdravljenju mednarodne sladkorne industrije, da je pa treba še zelo veliko podrobnega dela doma, preden bodo mogli formulirati svoje pogoje.

Evropsko avtomobilno carinsko zvezo v boju proti prodiranju ameriške avtomobilne industrije zahteva nemška avtomobilna industrija.

Tendenca na mednarodnih sladkornih trgih je v zadnjih tednih izrazito trdna; utemeljujejo jo z zaključki pravkar preložene bruseljske konference. V štirih tednih se je tečaj sladkorja v Ameriki dvignil za 25 odstotkov, a tudi efektivna cena je narasla povprečno za 15 odstotkov. Gibanje cen sladkorja v preteklih tednih je prišlo v dobro zlasti češkoslovaški sladkorni industriji.

Promet po Donavi se je v zadnjem času poživil in so postale vozninske cene prav trdne.

Skupno delovanje Navigazione Generale Italiana in Lloyd Sabauda, ki bosta zgradila dve 40.000-tonski ladji z največjo doslej doseženo hitrostjo, se je doseglo na pritisk vlade, ki gre za združitve vseh moči v mednarodnem pomorskem delovanju. Omenjeni družbi sta si doslej konkurirali.

Hranilne vloge v Nemčiji so prekoračile vsoto 8 milijard mark.

Zgube insolventne budimpeške banke Simon Krausz cenijo sedaj na 7 milijonov pengö.

Mednarodna razstava za hotelirsko, kuharsko in slaščičarsko obrt se vrši od 21. do 29. septembra t. l. v Tivoli v Danskem. Razstave se morejo udeležiti tudi inozemci.

Reforma delniškega prava.

(Konec.)

Končno bi pripomnili, da je stvar delničarjev, ako se zanimajo za svoje podjetje, prisostvujejo obnemu zboru in na ta način sami kontrolirajo poslovanje podjetja, kateremu so zaupali svoj denar. V tem oziru naj se določi manjšinska pravica na primerno število mest v nadzorstvu, kot predlagano zgoraj tudi pri upravnem svetu.

V nekaterih delih naše države obstoji, včasih v praksi, včasih le na papirju, institucija države, takozvano »državno nadzorstvo«. Druge države so ta organ večinoma že zavrgle, v osnutku mnogo zakonov je padel definitivno v vodo. Dostikrat služi podčrtavanje državnega nadzorstva le nesolidni reklami. Vsi teoretiki, kakor tudi praktiki, so si na jasnem, da o kakem uspešnem nadzorstvanju potom državnih organov ne more biti govora. Država ne razpolaga s primerno izšolanim personalom in prisotnost državnih zastopnikov kot nadzornikov pri par sejah uprave ne zadostuje niti izdaleka za potrebno evidenco poslovanja, ki bi potem omogočila uspešno nadzorstvanje. V naši državi smo imeli priliko opaziti, da se je razvila ob priliki nekaterih konkurzov d. d. javna, dostikrat zelo neprijetna polemika o tem vprašanju in se je celo pozikovalo, zahtevati od države povračilo nastale škode, vsled tega, ker njeni organi baje niso vršili svoje dolžnosti.

Moderni zakoni o d. d. izhajajo iz stališča, da je d. d. trgovsko podjetje, ki ima svoj temelj v svobodni združitvi delničarjev. Le njihova stvar je, da ščitijo svoje pravice s pomočjo običajnih zakonov in z uporabo organov, katerim so dali svoje zakone. Sicer pa je interesantno, da določa n. pr. avstrijski akcijski regulativ iz l. 1899 v § 56. izrecno, da ni delničar upravičen, da bi zahteval v zaščito svojih pravic v slučaju potrebe intervencijo državne uprave, temveč da se naj obrne s svojimi eventualnimi željami civilno-pravnim putem na pristojno sodišče.

Državni nadzorstveni organ nima na razpolago potrebnih sankcij in njegova naloga ni, da bi posvečal Bog ve kako pozornost zaščiti privatnih interesov delničarjev. Njegova naloga je, zastopati več ali manj zgolj fiskalne interese, pravilnost poslovanja družbenih organov po statutih itd. Naš novi zakon naj torej institucijo državnega nadzorstva izključi.

Naj omenim še nekaj problemov delniškega prava, ki so zanimali ali zanimajo javnost v zadnjih letih.

Sem spada vprašanje takozvane »konkurenčne klavzule«, to je prepoved, da sodelujejo člani uprave oziroma nadzorstva pri sličnih podjetjih v njihovi upravi ali nadzorstvu. Iz praktičnih vzrokov novi zakoni dopuščajo tako sodelovanje in zahtevajo edinole to, da naj uprava odobri tako sodelovanje ali direktno, z izrecnim odobrenjem, ali indirektno, s tem, da ne protestira v roku 6-12 mesecev od dneva, ko je izvedela ali mogla izvedeti za tako udeleževanje svojih funkcionarjev.

Zelo važno in dnevno aktualno vprašanje so bilance in poslovna poročila d. d., v prvi vrsti onih družb, ki se pečajo z denarnimi posli. Javnost zahteva s polno upravičenostjo kar največji publicitet, jasnost in edinstvenost. Zakon oziroma statuti naj bi določili tudi pri nas glavne smernice za sestavo in objavo bilanc, kot je to že drugod v praksi. Bilance so običajno skoro edini vir informacij delničarja o stanju njegovega podjetja, interesirajo pa v mnogem tudi njegove upnike. Tudi brez škode za takozvane »poslovne tajnosti«, mora vsebovati račun bilance oziroma zgube in dobička glavne podatke o napredovanju ali nazadovanju poslovanja, stroških, višini upnikov oziroma dolžnikov, razmerju lastnega in tujega kapitala itd. Za posamezne vrste d. d. se lahko določi poseben bilančni shema, ki potem omogoči sestavljanje prepotrebni statistik. Današnja praksa v tem oziru je absolutno ne-

popolna in onemogoča dostikrat točno presojo naših gospodarskih razmer.

V novem zakonu bo treba urediti vprašanje lombarda, amortizacije, posesti itd. lastnih delnic. Naši obstoječi zakoni imajo v tem oziru deloma nejasne, deloma nasprotujoče si določbe. Moderno načelo je, da se mora nabavljanje in lombard lastnih delnic omejiti le na izrecne izjemne slučaje, n. pr. radi redukcije kapitala ali pa le na kratko dobo. Trajna posest ali lombard lastnih delnic je strogo prepovedana. — Vprašanje glasovalne pravice pri lastnih ali lombardiranih delnicah naj se razčisti v tem smislu, da v obeh slučajih glasovalna pravica počiva.

Končno bo urediti v novem zakonu tudi vprašanje prioriteten, gratis-, kvotnih, založnih in drugih delnic, ki jih je prinesla našemu gospodarstvu povojna doba. — Delnice, ki razpolagajo z več glasovi, služijo n. pr. kot obrambno sredstvo proti denacionalizaciji ali pa proti konkurenci in niso, gotovo tudi za naše razmere, brez pomena.

Za fuzije d. d. imajo mnoge države posebne zakone, usmerjene zlasti na to, da podpirajo združevanje malih družb za davčne in taksne olajšave i. t. d.

Zelo potreben je nadalje denarnim institucijam zakon o depotih, ki pa ne tvori event. posebnega dela novega trgovskega zakona.

Naš zakon o d. d. bi bil pomanjkljiv, če ne bi vseboval tudi zakonitih predpisov o najnovejši formi denarne asocijacije, ki sicer že eksistira več let v Sloveniji in Dalmaciji, ne pa tudi v drugih pokrajinah naše države. — Tu mislimo na družbo z o. z. Velik pomen te, razmeroma mlade forme je v tem, da predstavlja neposredno zvezo med d. d. kot največjo in drugo, kot najmanjšo kapitalno združitvijo.

Družba z o. z. ima svrhu, omogočiti zlasti večjemu številu interesentov, ki razpolagajo s sredstvi, bodisi denarnimi ali drugimi, v različni višini, udeleževanje v večjem obsegu, toda brez osebne odgovornosti, kot je to pri združenjih. Kapital d. z o. z. je neomejen, njena uprava zelo enostavna. Dostikrat zadostuje v to svrhu samo 1 poslovodja. Drugi organi niso predpisani, toda dopustni. Interno urejuje razmerje družbe do družabnikov ozir. družabnikov med seboj zakon ter družbeni ugovor (statuti). Bilanca ni javna, občni zbor ni neobhodno potreben. Družabniki odgovarjajo običajno le do višine svojih deležev.

V Srednji Evropi poznamo d. z o. z. v Nemčiji od l. 1892, v Avstriji od leta 1896 in sta obe državi modernizirali te zakone l. 1926 oziroma 1921. Število tamošnjih družb z o. z. znaša danes nad 10.000, kar najbolj dokazuje njihov pomen za gospodarstvo vseh strok.

Število d. z o. z. v naši državi, to je le v Sloveniji in Dalmaciji, se približuje tisoču in dnevno narašča. — Vprašanje d. d. je aktualno za druge pokrajine naše države že danes, postane pa neobhodna potreba takoj, ko bo sprejet novi zakon o d. d. Le-ta bo onemogočil eksistenco starih in ustanavljanje novih d. d. z neznatnim kapitalom; edini izhod iz te situacije bo potem pretvarjanje istih v d. z o. z. Velika važnost vprašanja nove zakonite ureditve d. d. v naši državi zahteva, da vsi naši strokovnjaki, organizacije in tudi privatniki posvečajo temu vprašanju največjo pozornost. Merodajni vladni faktorji naj čimprej pripravijo potrebno osnovo, ki se bo sicer naslanjala več ali manj na preizkušene zunanje vzore, toda upoštevala tudi posebnosti naših gospodarskih, socialnih in političnih razmer, da bo na ta način prišla do instrumenta, ki bi bil brezdvomno za mnogo let najmočnejša opora nadaljnemu razvoju naše privrede.

Trgovci! Zahtevajte, da Vam v kavarni, gostilni in vsakem javnem lokalu predložijo »Trgovski list«!

PO SVETU.

Obe veliki italijanski plovni družbi Lloyd Sabauda in Navigazione Generale Italiana sta skupno dali v delo dva br-zoparnika á 40.000 ton za promet v Se-verno Ameriko. Skupni nastop obeh družb se je izvršil na željo vlade.

Češkoslovaška železniška uprava je naročila v Škodovih tovarnah dobavo 36.000 kosov železniških travverz; doba-va ima vrednost več kot 100.000.000 Kč.

Podpiranih brezposelnih v Avstriji je bilo na koncu junija 110.000, za 7500 manj kot pri zadnji ugotovitvi. To je najnižja številka po letu 1924. Seveda je sodelovalo več okolnosti, da je število tako padlo. Ker je stvar zelo važna in se bo javila tudi pri nas, prinašamo poseben članek.

V svrhu tesnega gospodarskega sode-lovanja porcelanske in steklene indu-strije nasledstvenih držav je bila na Du-naju ustanovljena Vzhodno- in Srednje-evropska porcelanska in steklena zveza, ki hoče s kontingentacijo doseči stabili-teto v cenah. Z nemško in češkoslovaško industrijo porcelana je pričela nova zve-za že s pogajanjimi glede dobavnega ključa in enotnih cen.

Položaj nemške strojne industrije se je v juniju nekoliko poživil, tako glede domače prodaje kot glede eksporta. Za-poslenost se počasi dviga.

Tolar Marije Terezije (Maria There-sien-Taler), ta za nekatere afriške po-krajine tako značilni novce, so začeli iz-riivati; vsaka kolonialna država hoče uvesti v svojih kolonijah lastne novce. Zlasti Italija se zelo trudi za to.

Angleška industrija umetne svile si zelo konkurira. V novejšem času je pri-čela uporabljati umetno svilo z uspehom za izdelovanje solnčnikov. A prodaja umetnosviljenih nogavic pada zmeraj bolj in tudi pletenine dajejo prednost bombaževi preji pred umetnosviljenimi izdelki. Družba Courtaulds je čezurno delo že opustila, manjše in neodvisne tvrdke pa skušajo ustaviti padec cen z ustanavljanjem prodajnih organizacij.

Nemški državni železnici so dovolile nemške tovarne vagonov kredit v zne-sku 100 milijonov mark na tri leta, obre-stovan z 1% več kot je bančna obrestna mera, v kolikor bo uporabljen.

Z bombažem obdelani svet v U. S. A. meri letos 48.457 milijonov acrov proti lanskim 46.695 milijonom, torej za 3,2% več. Bombaževe borze so to poročilo washingtonskega poljedelskega urada ugodno zaznamovale.

Londonska konferenca producentov svinca ni prinesla nobenega zaključka. Producenti so izjavili, da ni nobene po-trebe za omejitve produkcije.

Belgijske premogovne cene za indu-strijo in domačo porabo so od 1. t. m. zvišane za 5 do 10 frankov pri toni.

NAJVEČJA VELESEJMSKA PALAČA NA SVETU.

Palača Praških vzorčnih velesejmov je ne samo največja, ampak tudi najbolj urejena za trgovske pregovore ter za komfort obiskovalcev. Le Conbusier, vodja moderne arhitekture, jo je proglasil za edino stavbo te vrste. Je stalno od-prta po celo leto. Obiskovalec najde tu stalne izložbe in pisarne nad 3.000 iz-voznih podjetij vseh vrst. Izvozna služba mu je vedno na razpolago, katera mu poda potrebna navodila. Nova vele-sejmska palača je največja trgovska stavba v srednji Evropi. Stoji na 9000 m² velikem prostoru in ima v celini 9 nad-stropij. Obiskovalec najde v palači iz-ložbe in vzorce več kot 3000 vodilnih iz-voznih podjetij. Pri tem ima na razpo-lago ne samo vse najmodernejše udob-nosti, ampak tudi ves komfort, na ka-terega je navajen v svoji domovini. V palači sami najde prijetno restavracijo, na terasah najvišjih nadstropij kavarno z razkošnim razgledom na največji praški park, klubove prostore, odpočivališ-ča, umivalnice, brivnico, garderobe, družabne prostore, kino, urejen za pred-vajanje tehničnih, industrijskih in re-klamnih filmov itd. Palača je bogato opremljena z osebnimi in tovarnimi dvi-gali, signalnimi in varnostnimi napra-vami in vsem, kar prispeva k udobnosti in prihranitvi časa.

Teden na Ljubljanski borzi

Posebno poročilo „Trgovskega lista“.

Devizno tržišče.

Devizni promet minolega tedna ni bil na Ljubljanski borzi tako znaten kot v predzadnjem tednu (27.077 milj. Din), kajti znašal je nekaj nad 19.224 milijona dinarjev in je torej zaostal za preko osem milijonov. Največji dnevni promet je bil dosežen na sredinem (5.624 milj. dinarjev), najmanjši pa na petkovem (1.858 milj. Din) borznem sestanku, do-čim je sicer znašal v ostalih borznih dnevih približno dnevni promet po štiri milijone dinarjev.

Pretežni del zaključkov je omogočila privatna ponudba, ki je dala tokrat dev-iz za več kot 14 milijonov dinarjev, od čegar odpade samo na devizo London nad polovico, t. j. 7.656 milj. Din, med-tem ko je bilo dokaj manj zaključkov v Newyorku (2.35 milj. Din) in Trstu (2.945 milj. Din) ter je vso potrebo v slednje navedenih devizah krila izključ-no privatna ponudba. V privatnem blagu je bilo še nekaj manjših zaključkov v devizah Curih, Berlin, Dunaj in Bu-dimpešta.

Nasprotno pa je to pot krila Narodna banka vso potrebo v devizi Praga (1.61 milj. Din) in Pariz (0.480 milj. Din) ter intervenirala še v devizah Curih, Ber-lin, Dunaj in London. V celem je bilo s posredovanjem Narodne banke zaključ-čenih za preko 5.000.000 Din deviz.

Glede na velikost zaključkov v po-edinih devizah je bilo v pretečenem tednu zaključenih največ Londona (8.057 milj. Din), dokaj manj Trsta (2.945 milj. Din), Newyork (2.350 milj. dinarjev), Curiha (1.808 milj. Din), Pra-ge 1.610 milj. Din, Berlina (1.109 milj. Din), Dunaja (0.838 milj. Din) ter nekaj Pariza in Budimpešte.

Devizna tečajnica kaže mirnejšo sli-ko, ker so ostali tečaji Curiha, Berlina in Prage skozi celi nimoli teden popol-noma neizpremenjeni, dočim so devize Amsterdam, Newyork, Bruselj in Bu-dimpešta beležene šele na poslednjih borznih sestankih z neizpremenjenimi tekom tedna najvišje doseženimi tečaji. Še največ sprememb sta začrtala tečaja Londona in Newyorka ter deloma Du-naja. Ostale devize niso notirale.

Efektno tržišče.

Delnice Združenih papirnic Vevče so bile 11. t. m. zaključene po tečaju 130 dinarjev, dočim je za ta efekt od 12. t. m. dalje notiral denar 125 Din.

Ostali papirji so beležili neizpreme-njeno. Tendanca je istotako ostala ne-izpremenjena.

Lesno tržišče.

Kljub nekaki tišini na splošnem les-nem tržišču je bilo v preteklem tednu na tukajšnji borzi več povpraševanj in sicer se išče:

Hrastovina: bous iz panjskih prvovrstnih hlovod do 3 m dolžine brez grč, od 3 m na-prej na tekoči dolžinski meter se toletira po ena zdrava grča. Premer hlovod 28 do 50 cm, po natančni specifikaciji kupca v sle-dečem razmerju: ča 2 m³ 27 mm, 5 m³ 34 mm, 10 m³ 41 mm, 8 m³ 54 mm 5 m³ 80 mm; hrastove podnice: 42 mm, 2.60 m, 18—28 cm, 53 mm, 2.80 m, 18—28 cm in 90 mm, 2.90 m, 18—28 cm; ča 270 m³ ostro-robih remeljnov: 20 m³ 24 × 48 mm, 50 m³ 34 × 68 mm, 80 m³ 78 × 78 mm, vse 4 m dolžine, monte franko vagon Sušak ali Po-stojna meja; hrastovi plohi: dolžine od 2.50 m naprej, širine od 25 cm naprej, 90 100, 110, 130 mm, kvaliteta I., II.; hrastovi frizi: od 25—60 cm dolžine, 5, 6, 7, 8, m.

1 vagon parjene bukovine, ostrorobe, in sicer: ½ vagona desk 90 mm debeline, dol-žina 2.10 m, širina po možnosti od 18-cm na-prej z mnogokratniki od 9 cm; ½ vagona desk v debelinah 60, 70, 80, 100 in 120 mm, dolžina od 2 m naprej, dobava tekem julija, cena franko vagon italijanska meja; bukov-og, debelina 20 mm, dolžina 75 cm ali mnogokratniki; bukov-og ogle za Grčijo, ce-na franko vagon meja, via Djevdjelija, tran-zit; 200 m³ jelovih anten od 4 do 10 m dol-žine, premer v vrhu od 8 do 10 cm, roba zdrava, obeljena, ravna. Cena franko vagon nakladalna postaja; 16 komadov borovih pi-lotov, 16 m dolžine; 6 komadov borovih pi-lotov, 14 m dolžine; 6 komadov borovih pilotov, 12 m dolžine, premer v vrhu 15 cm. Roba zdrava, ravna. Cena franko vagon na-kladalna postaja; 10 komadov rezane hra-stovine, 3.60 m, 18 × 16 cm; 30 komadov rezane hrastovine, 2 m, 16 × 14 cm. Cena franko vagon nakladalna postaja; 50 do 60 m³ rezane hrastovine, 4, 5, 6, 7, 8 m dolžine, debelina 30 × 30 in 40 × 40 cm. Cena franko vagon italijanska meja in sicer za 4, 5, 6 m dolžine posebej, za 7 in 8 m dolžine posebej; stroroba jelovina: 56 kg-madov, 20 × 30 cm, 9 m dolžine; 145 ko-madov, 16 × 16 cm, 10.10 m dolžine; 46 ko-

madov, 20 × 20 cm, 12.20 m dolžine. Cena franko vagon italijanska meja.

Rezana jelovina (smreka, jelka, po možnosti večina smreka), ostroroba, paralel-na, pravokotno očeljena, I., II., III., monte, franco vagon meja via Djevdjelija tranzit. Plačljivo na podlagi akreditiva in sicer: Deske normalne: debelina 18 in 24 mm, ši-rina 10% od 17, 19 cm, 90% od 22, 25, 28, 30, največ od 22 in 25 cm, dolžina 4 m; štiri-kratna vezava: 18 mm po 4 komade, štiri-kratna vezava: 24 mm po 3 kom. v svežnju. Deske podmerne: debelina 24 mm, širina 10, 12, 14 cm, dolžina 4 m, vezava 4 kom. v svež-nju. Deske kratke: debelina 18 in 24 mm, širina od 10 do 30 cm in tudi več, dolžina 1, 1.50, 2, 2.50, 3, 3.50 m, vezava 18 mm po 5 komadov; 24 mm po 4 komade. Remeljni: dolžina 4 in 5 m, debelina 46/24, 46/26, 56/36, 56/33, 66/46, 66/66, 66/86, 96/46 m, vezava po debelosti remeljnov od 2 do 10 komadov. Nadalje se iščejo: hrastova drva, drogovi (najraje mecesnovi) za električni vod, 10, 11, 12 m dolgi, premer v vrhu 17/18, 18/19, 19/20, 21/22 cm, franco vagon nakladalna po-staja. — 1.000.000 komadov jelovih dna za sode, 12 in 15 mm debeline, 42/42, blago zdravo in suho, srednja širina 14 cm, dno sestavljeno iz treh komadov, vezanih v svež-nje. — 500.000 komadov bukovih garnitur za sode, 12 cm debeline, 7.40 in 7.60 mm, 60 in 100 mm širine, brez zareze in peresa, brez ureze za dno, prostorna širina 17.30 mm, vezana v garniture, paralelno blago, obrobl-eno, cilindrično žagano.

Zaključilo se pa je pretečeni teden: gorivega drva 17 vagonov, oglja (bra-ška in canello) 10 vagonov, 3 vagon-ehrastovih pragov, 2 vagona testonov, je-lovine oziroma smrekovine, pa 1 vagon desk 24 mm paralelnih, 2 vagona letvic in 2 vagona brogarskega poda.

Žitno poročilo.

Na chigaški borzi je cena pšenice v dveh dneh naenkrat poskočila in sicer za mesec julij na 137²/₈, za mesec sep-tember na 142¹/₂, za mesec december na 148¹/₂ Din.

Vzroki še niso pojasnjeni in če je domneva radi slabih izgledov nove leti-ne opravičena, tedaj tudi ni pričakovati, da bi cene v enaki naglici popustile. Povodom teh povišanih inozemskih cen je tudi oživel zopet izvoz naše pšenice, ki se danes na vseh obvodnih postajah plačuje po provenienci in kvaliteti od 225—235 Din in tudi po tej ceni ni za-dostno blaga, ker producenti so mnenja še boljnih cen in zato blago zadržujejo. V splošnem prevladuje mnenje, da se bo pšenica pri ceni 235—245 Din fco na-kladalna postaja stabilizirala, v kolikor ne bo bistvenih sprememb na inozem-skih borzah.

Cena nove pšenice se je proti vsake-mu pričakovanju izjednačila s ceno sta-ri pšenici, ker se je kvaliteta iste vsled zelo ugodnega vremena veliko popra-vila in se računa v splošnem na 78 do 79 kg težine.

Tudi za novo pšenico je boljši interes in se tudi nova pšenica že izvaž-ja. Domači trgovci, posebno v Sloveniji, so manj založeni z blagom in ker so morali v minolem letu utrpeti občutne iz-gube, niso doslojni letos za zaključke pšenice za poznejše termine, čeprav imajo več izgleda na dobiček kot na iz-gubo.

Koruza je nadalje ostala neizpreme-njena in notira 207.50—210 Din franko nakladalna postaja. Nova koruza je v najboljšem razvoju in obeta rekordno žetev. Trguje se po ceni 152.50—157.50 Din franko vagon nakladalna postaja, dobava za mesec december in januar.

Ceno pšenični moki so vojvodinski mlini dvignili za 15 par in stane danes 310—335 Din franko vagon nakladalna postaja Bačka ali Banat.

Novi ječmen 66 kg se trguje po ceni 170 Din franko nakladalna postaja. Sta-ri ječmen 67 do 68 kg notira 315 Din franko bačka postaja.

Cene na Ljubl. borzi so sledeče: Bačka pšenica: 80 kg, 2% primesi, mlevska voznina, slov. postaja, dobava promptna, plačilo v 30 dneh, 262.50 do 267 Din.

Nova bačka pšenica: uzančno blago za promptno dobavo, brez doplačila, slov. postaja, mlevska voznina, plačilo v 30 dneh, 257—262.50 Din.

Pšenična moka 0/g: franko Ljubljana, pri odjemu celega vagona plačilo po prejemu blaga, 360—370 Din.

Koruza »La plata«: dobava meseca julija, avgusta, septembra, zacarinjeno, slov. postaja, plačilo v 30 dneh, 285 do 287.50 Din.

Koruza bačka: zdrava, rešetana, navadna voznina, slov. postaja, dobava promptna, plačilo v 30 dneh, 267.50 do 270 Din.

Koruza bačka: zdrava, rešetana, mlev-ska voznina, slov. postaja, dobava promptna, plačilo v 30 dneh, 260 do 262.50 Din.

Ječmen bački ozimni: 67/67 kg, 270 do 275 Din.

Oves bački: slov. postaja, navadna voznina, 265—270 Din.

V preteklem tednu je bilo na Ljub-ljanski borzi zaključeno: 11 vagonov pšenice, 3 vagon-ehrastove moke in 1 vagon ko-ruze.

Tečaj 17. julija 1929.	Povpraševanje Din	Ponudba Din
DEVIZE:		
Amsterdam 1 h. gold.	—	22.8825
Berlin 1 M	13.56	13.59
Bruselj 1 belga	—	7.9178
Budimpešta 1 pengő	—	9.9332
Curih 100 fr.	1094.40	1097.40
Dunaj 1 šiling	8.0048	8.0348
London 1 funt	—	276.43
Newyork 1 dolar	—	56.87
Paris 100 fr.	222. —	224. —
Praga 100 kron	168.20	169. —
Trst 100 lir	—	298.06

MEDNARODNA DELOVNA KONFERENCA V ŽENEVI.

Dvanajsta Mednarodna delovna kon-ferenca v Ženevi je pred kratkim za-vršila svoje delo. Od štirih točk dnevnega reda nas vprašanje prisilnega dela v kolonialnih deželah manj zanima, če-prav je to eminentno mednarodnega po-mena. Dve drugi točki: preprečenje nezgod v obrtnih obratih in zaščita ladijskih delavcev, ki so zaposleni z nalaga-njem in izkladanjem, proti nezgodam, sta bili predmet posvetovanja že na zad-nji konferenci. Napravili so tozadeven načrt, ki je bil sprejet s 75 glasovi proti 22. Največje zanimanje je bilo pa za ono točko, ki je bila letos prvič na dnevnem redu, delovni čas nastavljenecv. Razvoj zaščite nastavljenecv glede delovnega časa ne gre vstret z razvojem uredbe časa delavcev. Dočim je prinesla konfe-renca v Washingtonu l. 1919 pretežne-mu delu delavstva vseh držav osemurni delavnik, delovni čas nastavljenecv še ni zakonito urejen. Delavec ima danes več časa za možnost izobrazbe kot nastav-ljenec, zlasti tisti, ki prodaja. Sicer so nekatere države brez mednarodne ob-veznosti uredile delovni čas nastavljen-ecv, toda s tem je nastala neenakost, ki naj bi se odstranila s poenotenjem za-konov. Ker je veliko nastavljenecv žen-skega spola, bi se moglo z ureditvijo de-lovnega časa urediti tudi zelo važno vprašanje, vprašanje dvojnega poklica ženske. Držec se delovne tehnike Med-narodnega delovnega urada, so sklenili, da bodo stopili potom vprašalnih pol v stik s posameznimi državami in da bo-do na podlagi odgovorov izdelali kon-vencijski načrt in ga postavili na dnevni red konference v prihodnjem letu. Na letošnji konferenci je bilo zastopanih 50 držav, največje doslej doseženo število, dokaz rastoče avtoritete Zveze narodov in Mednarodnega delovnega urada in znak stalno naraščajoče internacionalizacije v socialni politiki. O konferenci prinesemo daljše poročilo v sobotnem »Trgovskem listu«.

NEUGODNI SVETOVNI PRIDELEK KORUZE.

Beremo: Vreme je v tekočem letu na razvoj koruze neugodno vplivalo. Po zadnji uradni cenitvi bo znašal pridelek koruze v Argentini 5.800.000 ton, proti lanskemu letu 2.500.000 ton manj. Tudi v Severni Ameriki cenijo letošnji pride-lek koruze veliko nižje kot je bil lanski. Če se v obeh teh produkcijskih deželah vreme v doglednem času ne bo zbolj-šalo, računijo z izdatnim dvigom cen. To tembolj, ker bo ob času pridelka le še prav malo starih zalog na razpolago. Pri-pomniti je pa treba, da se manjši ame-riški donesek v Evropi ne bo tako ob-čutno poznal kot v inozemskih deželah, ker kaže v naših glavnih produkcijskih okrajih koruza prav dobro; v Rumuniji na primer računijo po zadnji zasebni ce-nitvi s štirimi milijoni ton. Vsekakor se bo seveda tudi v Evropi poznalo, če bo prekomorski pridelek slabši; hausse v koruzi bi potegnila za seboj potem tudi pšenico itd. Vse je odvisno od vremena v Ameriki.

MOŽNOST PRODAJE ŽITA V ŠVICI.

Švicarski žitni monopol je s 1. julijem prenehal in upajo, da bo žitna trgovina z zopetno svobodo zadobila večje izmere. V skladišču v Buchsu (vhod v Švico) se vlaga krušno žito zastoj, če se nadaljni transport vrši po švicarskih železnicah. Plačati moraš le zavarovalno pristojbino 1000-2 švic. frankov. Če se pa izvrši nadaljni transport z avtomobilom ali z drugim vozilom, se mora plačati običajna vskladiščna pristojbina. V skladiščih v Buchsu se more vskladiščiti 300 vagonov žita. Obenem s prenehanjem žitnega monopola bodo ali so švicarske zvezne železnice revidirale tarife za žito in bodo dovolile ugodnosti za švicarske mlince. Spričo letošnje obilice žita bi vse to lahko tudi Jugoslaviji prav prišlo.

SPORT IZPODRIVA GRADBENE KAMNE.

Znana nemška tovarna otroških gradbenih kamnov F. Ad. Richter v Rudolstadt je zaključila preteklo leto brez dividende. Mislimo na kamne, s katerimi smo kot otroci gradili razne stavbe, vodovode, hiše itd. Potek kupčije ni odgovarjal pričakovanju. Vzrok ni samo ta, da je izgubila tovarna vsled visoke zaščitne carine dragocene prodajne trge v inozemstvu, temveč tudi ta, da si je današnja mladina izbrala popolnoma drugo smer, da goji v prvi vrsti sport, da se zabava z gibljivimi in tehničnimi igračami, z radio itd. Tovarna bo tudi morala misliti na popolnoma drugo smer in bo morala svojo produkcijo preleviti. Primer: predstavitev Kruppa od topov na vagon ali pa tovarne koles, ki vstred drugačnega okusa sedanje časa namesto navadnih koles izdelujejo motorna kolesa.

VELIKI USPEHI V KONCENTRACIJI ANGLEŠKEGA PREGOVARSTVA.

Od centralne angleške gospodarske zveze premogovnikov za kontrolo premogovnotrznega načrta petih angleških grofij izvoljeni odbor je izdal svoje prvotno poročilo. Vidimo, da je imel ta poskus velik uspeh, ker je narasel izvoz od lanskega marca do letošnjega marca za 2,162.000 ton, torej za skoraj 84 odstotkov v primeri s prejšnjim letom; pade cen se je mogel preprečiti z majhnim znižanjem produkcije, za 4-6%. Skupna produkcija v poročevalnem letu je znašala 94,950.000 ton. Poročilo ugotavlja, da pomeni ta uspešni poskus sodelovanja velik korak naprej, in podarja, da je narodno sodelovanje britanskih premogovnih lastnikov potrebno, preden se more priti do mednarodnega sporazuma o produkciji in tržnih cenah.

RAZNO.

Predsednik Mednarodne trgovske zbornice Pirelli je dejal na kongresu v Amsterdamu, da je Mednarodna trgovska zbornica v soglasju z Zvezo narodov in z gospodarsko konferenco že prav veliko naredila za odpravo po vojski obstoječih trgovskih ovir. Izrazil je upanje, da bo skupno prizadevanje gospo-

darskih krogov odstranilo vse ovire, ki motijo gospodarsko življenje sveta.

Albanski petrolejski monopol. Albanska vlada je dala albanski petrolejski monopol za dobo dvajset let v zakup italijanski petrolejski družbi »Agip«. Letna zakupna vsota znaša 300.000 dolarjev. Ponudnikov je bilo devet, med njimi tudi Standard Oil, ki je ponujala večjo zakupno vsoto kot »Agip«. Pa so koncesijo vseeno dobili Italijani. To nam vse pove.

Tujski obmejni promet v Mariboru v juniju 1929. V juniju tega leta je prišlo v Maribor in je odtod odšlo skupaj 31.710 oseb. Prišlo je namreč 15.908 oseb in sicer 4393 iz naše države, 6302 iz Avstrije, 3317 iz Češkoslovaške, 1148 iz Nemčije in 748 oseb pa iz francoske, angleške, ruske, poljske, italijanske in drugih držav. — Odpotovalo jih je pa 15.802 oseb, od teh 6039 v našo državo, 5316 v Avstrijo, 2941 na Češkoslovaško, 955 v Nemčijo in 551 oseb v druge države, kakor francosko, angleško, rusko, poljsko itd. Tedaj došlih in odšlih tujcev je bilo v juniju t. l. 31.710, to je približno toliko, kolikor ima Maribor prebivalcev.

Borza dela v Mariboru. Od 7. do 31. julija je pri Borzi dela v Mariboru iskalo dela 128 moških in 67 ženk, službenih mest je bilo 104 praznih, delo je dobilo 49 moških in 32 ženskih oseb, odpotovalo jih je 31, odpadlo pa 32, koncem tedna jih je ostalo še 869 v evidenci. Od 1. januarja do 13. julija je pa iskalo dela 3295 moških in 1665 žensk, 2615 službenih mest je bilo prostih, delo je dobilo 1029 moških in 1046 žensk, odpotovalo jih je 708, odpadlo pa 1308.

Pri Borzi dela v Mariboru dobijo delo: 12 hlapecev, 6 poljskih delavcev, 1 klepar, 1 soboslikar, 2 žagarja, 3 čevljarji, 2 mlinarja, 1 tapetnik z večletno prakso, 4 strojni delavci za tovarno čevlje, 3 zidarji, 1 železostugar, 3 mizarji, 2 kolarja, 3 sodarji, več vajencev (sodarske, kolarske, ključavničarske, usnjarske, kleparske, pekovske, kovaške obrti in trgovske stroke), kakor tudi 16 kmečkih dekel, 1 kmečka gospodinja, 2 delavki za vinograd, 2 poljski delavki, 7 kuharic, 18 služkinj, 3 sobarice, 1 kuharica k orožnikom, 1 perfektna servirka, 3 plačilne natakariče, 1 otroška vrtnarica, 1 vzgojiteljica, 2 fotografinji, 2 šteparici gornjih delov čevljev, 2 postrežnici, 1 tekačica, 3 pomožne delavke, 1 hotelska sobarica, 4 šiviljske vajenke, 1 vajenka za štepanje gornjih delov čevljev.

TRŽNA POROČILA.**MARIBORSKI TRG, DNE 13. JULIJA 1929.**

Trg je bil kakor običajno zelo dobro založen in obiskan. Slaninariji so pripeljali na 16 vozeh 37 zaklanih svinj in 6

telet. Tržno nadzorništvo je pa zaplenilo 25 svinj in 2 teleti, ker niso bili pravilno žigosani ter so jih dali v klavnico in shranili v hladilnico. Cene mesu so malo poskočile.

Perutnine in drugih domačih živali je bilo okoli 500 komadov. Cene so bile visoke, tako so se prodajali piščanci po Din 25—40 za par, kokoši race in goske pa po 50—100 Din komad, domači zajci po 10—25 Din, kanarčki po 50 in 100 Din komad.

Krompir, zelenjava, druga živila, sadje, evetlice. Cene so v splošnem padle, le pri sadju so bile deloma še visoke. Tako se je prodajalo krompir po 2 do 3 Din, paradižniki 12, paprika 15, češen 15—18, čebula 4, hren 10 Din za kilogram, karfijol 1.50—10, buče 3—4, kumarce 1—5 Din, jajca 1.25—1.50 Din za komad. Sadje: jabolka 16, smokve 24, marelice 16—18, breskve 20—24, hruške 6—10, črešnje 6—14 Din za kg, jagode 16—18 Din za liter, melone 15 do 20 Din za komad.

Lončena in lesena roba 1—100 Din, brezove metle 1.75—5, lesene grablje 8 do 9, vile 10—11 Din za komad.

Seno in slama na mariborskem trgu. Kmetje so pripeljali v sredo 10. t. m. 16 voz sena, 6 voz slame; v soboto 13. t. m. pa 18 voz sena in 2 voza slame na trg. Cene so bile senu 45—75 Din, slami pa 60—70 Din za 100 kg.

Živinski sejem v Ljubljani (17. t. m.). Na današnji živinski sejem je bilo prignanih 168 konj, 41 volov, 45 krav, 16 telet in 110 prašičkov za rejo; prodanih pa je bilo: 42 konj, 30 volov, 27 krav, 13 telet in 97 prašičkov za rejo. Cene so ostale v glavnem nespremenjene. Prvovrstni voli so se za malenkost pocenili, tretjevrstni pa so se nekoliko podražili. Kupčija je bila srednja, dogon pa je bil razmeroma slab. Za kg žive teže notirajo: voli I. 11.25, II. 10.50, III. 9.25, krave debele 5.50—7.50, krave klobasarice 4—5, teleta 13—15 Din.

DOBAVA, PRODAJA.

Dobave. Gradbeno odelenje Direkcije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 19. julija t. l. ponudbe glede dobave 200 m³ kisika in 750 komadov listov za tračne žage. — Mašinsko odelenje Direkcije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 24. julija t. l. ponudbe glede dobave 10.000 kg železne pločevine. — Saobračajno-komercialno odelenje Direkcije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 29. julija t. l. ponudbe glede dobave bukovih drv. — (Pogoji so na vpogled pri omenjenih odeljenjih.) — Direkcija državnih železnic v Subotici sprejema do 22. julija t. l. ponudbe glede oddaje 5000 kg starih svinčenih plomb v prelitev; do 24. julija t. l. pa glede dobave 400 komadov blazin za žige. — Direkcija državnega rudnika

Velenje sprejema do 22. julija t. l. ponudbe glede dobave 10.000 kg tračnic; do 25. julija t. l. glede dobave 500 m plinskih cevi; do 29. julija t. l. pa glede dobave gumijastih in kokosovih preprog. — Direkcija državnega rudnika Breza sprejema do 25. julija t. l. ponudbe glede dobave 550 kg žebeljev, 1000 kg cilindrskega olja, 60 kg jermen, 6 parov gumijastih čevljev in 10 garnitur kompletnih nepremočljivih rudarskih oblek. — Dne 24. julija t. l. se bo vršila pri Direkciji državnih železnic v Subotici ofertalna licitacija glede dobave 340.000 kg negašenega apna; dne 26. julija t. l. pa glede dobave 1000 metrov plinskih cevi. (Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani interesentom na vpogled.)

Dobave. Mašinsko odelenje Direkcije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 26. julija t. l. ponudbe glede dobave 30 m³ borovih plohov. (Predmetni pogoji so na vpogled pri istem odeljenju.) — Direkcija državnega rudnika Kreka sprejema do 2. avgusta t. l. ponudbe glede dobave vijakov, matic, zakovje, podlozih plošč, verig, žebeljev, visočih ključavnic (žabic), svedrov, pil itd. ter glede dobave 40.000 kg portland-cementa in dinamo- in strojnega olja. — Vršile se bodo naslednje ofertalne licitacije: Dne 29. julija t. l. pri Računsko-ekonomskem oddelku Ministrstva za gradbe glede dobave blagajn in tehtnic. — Dne 2. avgusta t. l. pri Inženjskem odeljenju Savske divizijske oblasti v Zagrebu glede zgradbe 2 konjušnic na Sušaku. — Dne 3. avgusta t. l. pri Mašinskem odeljenju Direkcije državnih železnic v Subotici glede dobave trakov za brzinomerilne aparate. — Dne 3. avgusta t. l. pri Upravi državnih monopolov, ekonomsko odelenje v Beogradu, glede dobave različnega papirja. — Dne 5. avgusta t. l. pri Direkciji pomorskega saobračaja v Splitu glede dobave raznih barv, olj, kita, lakov, jeklenih vrvi, raznih kovinskih predmetov, gumijaste materijala, steklenih cevi, platna, platnenih cevi, sode, mila, sveč, ščetk itd.; pri Direkciji državnih železnic, gradbeni oddelek v Sarajevu, pa glede oddaje upravljanja in vzdrževanja ur. (Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani interesentom na vpogled.) — Dne 3. avgusta t. l. se bo vršila pri Mašinskem odeljenju Direkcije državnih železnic v Ljubljani ofertalna licitacija glede dobave 10.000 kilogramov surovega železa za litje. (Pogoji so na vpogled pri istem odeljenju.)

Prodaja. Dne 29. julija t. l. se bo vršila pri Središnjem stovarištu materijala Generalne direkcije državnih železnic v Subotici ofertalna licitacija glede prodaje okoli 1597 komadov sodov od mineralnega olja. — Dne 3. avgusta t. l. se bo vršila pri 2. Zavodu za izradu vojne odeče v Sarajevu ofertalna licitacija glede prodaje odpadkov od barv in usnja, starih odevj, vreč, železa itd. — (Predmetni oglasi so v pisarni Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani interesentom na vpogled.)

Tiskarna MERKUR
se priporoča za
naročila za tisk
koledarjev
za leto 1930.

R. RANZINGER - LJUBLJANA
Telefon 2000 (RAJKO RANZINGER) Telefon 2000
Špedicijsko podjetje, skladišče, carinsko posredništvo, prevažanje pohištva

VELETRGOVINA

A. ŠARABON

v Ljubljani
priporoča

špecerijsko blago

raznovrstno žganje,
moko in deželne pridelke. — Raznovrstno

RUDNINSKO VODO

Lastna pražarna za
kavo in mlin za dišave
z električnim obratom.

Ceniki

na razpolago!

Razglas o licitaciji.

Komisar oblastne samouprave ljubljanske oblasti razpisuje za prevzem mizarskih, krovskih, kleparskih in ključavničarskih del pri razširjenju sanatorija na Golniku

prvo pismeno ofertno licitacijo na dan 29. julija 1929

ob 11. uri v prostorih gradbenega oddelka v Ljubljani, Gosposka ulica 15/I. Tam so na razpolago med uradnimi urami ofertni pripomočki proti plačilu napravnih stroškov.

Podrobnosti razpisa so razvidni na razglasni deski gradbenega oddelka.

Ljubljana, dne 13. julija 1929.

Komisar oblastne samouprave ljubljanske oblasti:

Dr. M. Natlačen s. r.

Knjige, časopise, račune, vizitke, etikete, memorande, kuverte, tabele, lepake, naročilnice v blokih s poljubnim številom listov, cenike in tudi vsedruge tiskovine dobavlja hitro in po zmernih cenah

TISKARNA MERKUR

LJUBLJANA
GREGORČIČEVA 23
TELEFON 2552

Lastna knjigovoznica
Za večja naročila zahtevajte proračune!